

Emaljir

Izdaja Tovarna emajlirane posode vsako drugo soboto. Urejuje uredniški odbor: dr. Zupančič Franc, Emil Ježič, Metka Rozman, ing. Danilo Fajs in Vlado Smeh. Glavni in odgovorni urednik Vlado Smeh. Uredništvo Celje, telefon 59-21, interna št. 207. Rokopisov in slik ne vračamo. Časnik izhaja v nakladi 3300 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Tisk in kličjeji CP »Celjski tisk« v Celju

LETO VII. — ŠTEV. 24
Celje, 7. decembra 1963

Glasilno delavskega kolektiva Tovarne emajlirane posode

Letni plan izpolnjen skorajda mesec dni pred rokom

MEDTEM, KO JE BIL FIZIČNI OBSEG PROIZVODNEGA PLANA IZPOLNEN 3. DECEMBRA, SMO IZPOLNILI VREDNOSTNI PLAN ŽE 27. NOVEMBRA. OBSTAJAJO REALNI POGOJI ZA ZNATNO PRESEGANJE PLANIRANIH OBVEZNOSTI DO KONCA LETA. IZPOLNEN JE TUDI PLAN IZVOZA.

S proizvodnimi uspehi druge polovice letošnjega leta moramo biti več kot zadovoljni, saj smo prav v tem času zabeležili nekaj rekordnih števil. Mesec oktober velja zapisati kot mesec, v katerem smo prvič v zgodovini podjetja dosegli milijardo dinarjev realizacije. Tej številki smo se za las približali tudi v mesecu novembru in bi jo nedvomno tudi dosegli, da ni bilo praznikov. Podobno kot pri realizaciji je tudi pri količinskem izpolnjevanju plana, katerega smo poslednji čas prekoračevali za približno deset odstotkov.

Zategadelj ni čudno, da smo izpolnili letne planske obveznosti pred rokom. Vrednostni plan smo izpolnili 27. novem-

bra, količinski plan pa v torek 3. decembra. Prav ta nedvomen uspeh, ki je rezultat naših skupnih težanj in naporov, nam mora biti spodbuda še v prihodnje. Do konca leta nam preostaja še nekaj nad dvajset dni. Predvidevamo, da bomo v tem času presegle količinski plan za 9 odstotkov, medtem ko so možnosti, da presežemo plan po vrednosti za okoli 10 odstotkov. S tem bi znašal naš bruto produkt ne le 10 milijard dinarjev, marveč bi dosegli 11 milijard že v letošnjem letu. To pa pomeni, da bi dohodek podjetja in s tem tudi naši osebni dohodki ostali na tej višini, kakršne smo vajeni v mesecih pred ključkom bogatega in plodnega leta.

Občinska letna konferenca ZM

V nedeljo, 10. novembra je bilo v Narodnem domu zelo živahno. Sestala se je mladina celjske komune, da pregleda svoje delo v preteklem letu.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in drugih organov konference je tovariš Ribič prebral referat o aktivnosti mladih v celjski komuni. Poudaril je, da pri dosedanjem delu v organizaciji ZM nismo vedno ubrali najboljše poti za reševanje konkretnih vprašanj o proizvodnji, produktivnosti, izobraževanju kadrov in drugod. Ko analiziramo uspehe in neuspehe na ekonomskem področju, ne smemo mimo ugotovitve, da imamo pred seboj jasno začrtano orientacijo: nenehno se boriti za nadaljnjo krepitev samoupravljanja in porast produktivnosti. Organizacija ZM bo morala skupno s sindikati vlagati vse napore za hitrejšo krepitev produktivnosti in za racionalnejšo kadrovsko politiko.

Tovariš Ribič je poudaril, da smo v letošnjem letu dosegli zadovoljive rezultate v industriji v primerjavi z lanskim letom. Industrijska proizvodnja je večja za 12,5 %, produktivnost pa za 10,7 %. Istočasno ko razpravljamo o proizvodnji in delavskem samoupravljanju, ne

moremo mimo kvalitetnih sprememb naše nove ustave. V sistemu socialistične demokracije ne gre za pravno formuliranje odnosov, marveč za ustvarjalne odnose v proizvodnem procesu na bazi enakopravnosti. Organizacije ZM bi morale v večjem elanom vplivati na delovno organizacijo v gospodarskih podjetjih. Kadar govorimo o socialistični morali, kulturi, umetnosti in znanosti, je še vse premalo v organizaciji ZMS konkretnih akcij za dvig splošnega kulturnega življenja mladine. Predvsem moramo težiti pri vsakodnevem delu z mladimi ljudmi — vzgojiti ga v sodobnega človeka s socialistično miselnostjo. Mladi človek v današnjem svetu mora biti takšen, da se bo boril za uveljavljanje socialistične demokracije.

V razpravi je bilo podčrtano, da je eno temeljnih vprašanj nenehna skrb za rast kadrov. Osnovna napaka pri kadrovanju je ozkost — delovnih in sposobnih ljudi ne vidimo. Današnji kadri morajo biti odločni in smeli, toda demokrati pri delu. Morajo biti strokovno in politično izobraženi, biti v zvezi z drugim po načinu življenja, kajti mladina v današnjem času zahteva veliko od aktivista. Nadalje je bilo govora o kadrovske politiki, vključevanju mladih v organizacijo ZK, njihova odgovornost in aktivnost v organizacijah, katera je danes še zelo pasivna. Delegati so še razpravljali o 42-urnem tedniku, delavskem samoupravljanju, kulturnem življenju mladih, rezultatih in problemih šolstva in o drugem.

Velikega pomena so 10. jubilejne igre, ki bodo prihodnje leto v Celju. Pokrovitelj teh iger bo predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović-Tempo. Novo izvoljeni ObK ZMS šteje 15 članov, v katerem je tudi naš predsednik TK ZMS tovariš Franc Božič.

PZ

PLAN BO PREDLOŽEN V RAZPRAVO SKUPŠČINI

Na zadnji seji je upravni odbor sprejel nekaj važnih sklepov, katere posredujemo našim bralcem.

Ker je bilo ugotovljeno, da nekatere stranke slabo vzdržujejo svoja stanovanja, ki so jim bila dodeljena ter povzročajo celo škodo, je bilo sklenjeno, da se obvestijo vsi hišni sveti v tovarniških hišah, naj vsaj dvakrat letno pregledajo stanovanja ter v primerih slabega ravnanja s stanovanji in povzročenja škode ugotove to zapisniško, zapisnik pa dostavijo odboru za stanovanjske zadeve pri skupščini podjetja, ki bo hišnim svetom pomagal pri ukrepih proti tistim stanovalcem, ki s stanovanji slabo ravna in ne spoštujejo ljudske imovine. Odbor za stanovanjske zadeve bo sporazumno s hišnimi sveti sklepal tudi o tem, da take stanovalec preselijo v slabša stanovanja.

Nadalje je bilo sklenjeno, da bomo zaradi vzdrževalnih del in letne inventure delali namesto v torek, dne 31. 12. 1963, v nedeljo dne 15. 12. 1963.

Upravni odbor je znova razpravljal o planu proizvodnje za leto 1964 in ga potrdil ter bo predložil skupščini, ki bo sklicana dne 12. 12. 1963.

SLAVNOSTNO ZASEDANJE SKUPŠČINE

DNE 27. 11. 1963 JE BILO SLAVNOSTNO ZASEDANJE SKUPŠČINE V POČASTITEV 20. OBLETNICE II. ZASEDANJA AVNOJ, KATEREGA SO SE UDELEŽILI POLEG ČLANOV SKUPŠČINE ŠE ČLANI TOVARNISKEGA KOMITEJA ZK, ČLANI IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKALNIH PODRUŽNIC, ČLANI KOMITEJA ZMS TER DRUGI PREDSTAVNIKI MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ V PODJETJU KAKOR TUDI PREDSTAVNIKI MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ TERENA GABERJE.

Referat je imel predsednik skupščine in zvezni poslanec Milan Kavčič, ki je opisal zgodovinski razvoj naše ljudske oblasti do dobe delavskega samoupravljanja. V zvezi z razvojem delavskega samoupravljanja in uspehi podjetja v povojni dobi je tovariš Kavčič poudaril, da je bilo za prva leta delavskega samoupravljanja značilno, da je proizvodnja nekoliko nazadovala, toda ne za dolgo. Glavni vzrok temu je bila neizkušenost in neurejenost nagrajevanja po delovnem učinku. Ko se je to uredilo, je začela proizvodnja rasti tako, da je v primerjavi z letom 1950 narasla v letu 1962 za 122 %.

Nesporno je, je naglasil tovariš Kavčič, da so doseženi uspehi rezultat prizadevanja kolektiva v decentraliziranem sistemu delavskega samoupravljanja. Družbeno politične organizacije, ki so bile prvi pobudnik decentralizacije delavskega samoupravljanja, so v povojni dobi ogromno prispevale za politično ideološko izobrazbo članov kolektiva in s tem mnogo pripomogle k večji storilnosti dela.

PROGRAM JE IZDELAN

Investicijski oddelek je ob sodelovanju z drugimi službami izdelal celoten program rekonstrukcije proizvodnje odpreskov in koles in ga predložil samoupravnim organom v razpravo in potrditev. Upravni odbor ga bo obravnaval na prihodnji seji.

Naš ustavni zakon, ki je rezultat našega socialističnega razvoja in velikega vzpona našega

Crne gradnje na seji občinske skupščine

Člane kolektiva nameravamo v tem sestavku seznaniti z nekaterimi važnejšimi sklepi občinske skupščine Celje, sprejetimi po poročilu komisije, ki je na terenu pregledala črne gradnje.

V zvezi s tem je skupščina sklenila, naj se legalizirajo (uzakonijo) tiste črne gradnje, ki so v skladu z urbanistično rešitvijo, ali pa so izpolnjeni pogoji v zvezi z možnostjo gradnje izven zazidalnih okolišev. Pri legalizaciji črne gradnje mora lastnik plačati vse prispevke, ki jih mora plačati tisti, ki gradi z gradbenim dovoljenjem. Rok izvršitve je do 15. 12. 1963, ko bodo izdane ugotovitelne odločbe.

Vse obstoječe črne gradnje, ki so zgrajene več kot do prve faze in so naseljene, se vpišejo v zemljiško

gospodarstva, predpisuje in jamči, da traja delovni čas največ 42 ur v tednu. To je velika revolucionarna pridobitev v naši socialistični družbi, vendar se postavlja pred nas vsa odgovornost, da v skrajšanem delovnem času izvršimo vse predvidene planske naloge. Skratka; s skrajšanim delovnim časom ne sme nazadovati naša proizvodnja, temveč se mora večati z uvajanjem sodobnih tehničnih metod v naš proces proizvodnje. Prav tako se ne smejo zmanjšati osebni dohodki, temveč večati skladno z družbeno ekonomskim napredkom našega gospodarstva.

Po končanem referatu je zapel moški pevski zbor DPD »Svoboda«, član Slovenskega ljudskega gledališča Celje, Janez Škof, pa je recitiral pesem, kar so navzoči pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

knjigo s tem, da prevzame črno graditelj vse obveznosti do morebitnega rušenja, če bo urbanistična ureditev to zahtevala. Niso pa dovoljeni nobeni priključki na komunalne naprave in ostanejo še nadalje registrirane kot črne gradnje Rok izvršitve je do 31. 12. 1963.

Objekti do prve faze bodo porušeni, če niso že naseljeni in če očitno škodujejo celotni urbanistični in komunalni rešitvi. Rok izvršitve je do 31. 1. 1964.

Naseljeni objekti prve faze, ki bi jih bilo treba takoj porušiti, bodo

Razprava o 42-urnem tednu

V ekonomski enoti 2 so sicer razpravljali o statutu, ki je bil predložen v razpravo vsem članom kolektiva, vendar niso imeli posebnih pripomb na predloženi osnutek statuta. Več razprave je bilo, kaj ukreniti za prehod na dvainštrideseturni delovni teden.

Zelo se zavzemajo za prosto soboto. Da bi prihranili na času, predlagajo nekatere spremembe v

tekočem procesu proizvodnje v njihovi ekonomski enoti. Zavzemajo se za nagrajevanje po kvaliteti izdelkov, za uvedbo prenosnih brizgalnih kabin, emajliranje z enoplastnim emajlom ter druge ukrepe.

Glede na proizvodni plan za leto 1964 so ugotovili, da je potrebno, če hočejo uspešno izpolniti plan za prihodnje leto, popraviti tla v emajlirnici, izboljšati ventilacijske naprave, organizirati hitra popravila strojev in naprav, izboljšati tehnološki postopek pri emajliranju nekaterih artiklov — zlasti zastran odprave oksidacije (cundra), popraviti transportne police in vozičke.

Sklenili so, da bodo o vseh teh in podobnih vprašanjih razpravljali še na eni prihodnji seji delavskega sveta ter se o vsem točneje dogovorili.

četku gradnje, če bodo gradili na urejenem zemljišču.

Z namenom, da se v bodoče prepreči črne gradnje in da se občanom omogoči gradnja stanovanjskih hiš na urejenih zemljiščih, naj uprava občinske skupščine pripravi in na primeren način seznanj volivce z možnostjo graditve stanovanjskih hiš v bližnji bodočnosti kakor tudi v perspektivi.

porušeni šele potem, ko se ljudem, ki v delno zgrajenih prostorih stanujejo, preskrbe vsaj zasilni prostori bivanja, če je izkazano, da je šla družina v te prostore zaradi težkih socialnih in stanovanjskih razmer. Krajevne skupnosti naj pri tem obvezno sodelujejo.

Občani, zlasti socialno ogroženi, ki nimajo primernih stanovanj, a bi želeli graditi, naj se pri dodeljevanju kreditov iz stanovanjskega sklada in v okviru dodeljevanja pomoči pri gospodarskih organizacijah, obravnavajo s posebno pozornostjo. Če je mogoče, je dati tem ljudem pomoč že takoj v za-

OSEBNI DOHODEK

Z decentralizacijo delavskega samoupravljanja smo prešli na nove osnove in merila delitve osebnih dohodkov. Ta merila določajo kolektivi docela samostojno, brez vmešavanja od zunaj. Po prejšnjem sistemu so bili deleženi pri sprejemanju tarifnega pravilnika delavski svet podjetja, občinska komisija in občinski sindikalni svet, medtem ko odloča sedaj o sprejemu pravilnika o delitvi osebnih dohodkov samo delavski svet podjetja.

Cilj sedanjih meril, ki jih postavi kolektiv, je predvsem ta, da taka merila in osnove razvijajo pri delavcih interes za boljše gospodarjenje. Zato morajo te osnove in merila temeljiti na čim večji produktivnosti dela, ekonomičnosti, rentabilnosti poslovanja tako, da sprožijo pri delavcih vzpodbudo, zanimanje in aktivnost za boljše gospodarjenje v podjetju.

Poprejšnja »tarifna postavka« je preimenovana v »obračunsko postavko«.

Za prejšnjo »tarifno postavko« je bilo značilno, da se je znesek iste postavke po administrativni poti gledal na kvalifikacijo in šolsko izobrazbo, da so bile po prejšnjih predpisih razne pravice delavcev odvisne od zneska »tarifne postavke«, da je delavec prejemal osebni dohodek v višini »tarifne postavke«, ki je predstavljala glavni del osebnega dohodka, ni pa bila povezana z uspehi gospodarjenja v podjetju.

Zaradi tega je bila močna težnja članov kolektiva, da bodi »tarifna postavka« čim večja. Ker je bil po »tarifni postavki« glavni del osebnega dohodka odvisen od kvalifikacije, ta v novem sistemu nima več mesta. Nov sistem upošteva pri stimulaciji osebnih dohodkov predvsem produktivnost dela, ekonomičnost in rentabilnost proizvodnje. Nova merila morajo biti taka, da zagotavljajo neposredno odločanje delavcev pri vseh zadevah, ki vplivajo na dobro gospodarjenje.

V novem sistemu delitve čistega dohodka, iz katerega izhaja osebni dohodek, morajo sredstva za sklade rasti hitreje, kakor sredstva za osebne dohodke, ker mora kolektiv skrbeti za nadaljnji razvoj svoje dejavnosti in za izpopolnjevanje svojega poslovanja. Delitev mora biti zaradi tega dolgoročnejša in mora sloneti na perspektivnih načrtih razvoja podjetja. Osebni dohodki se morajo gibati le v skladu z rezultati poslovanja podjetja, z naporom za povečanje obsega in kakovosti proizvodnje ter znižanja proizvodnih stroškov, ne pa v skladu z zviševanjem cen. Zato mora kolektiv analizirati uspehe svojega gospodarjenja ter primerjati svoje uspehe z uspehi drugih kolektivov.

Vir sredstev za osebne dohodke je doseženi čisti dohodek, kajti masa za osebne dohodke je sestavina čistega dohodka in nanjo vplivajo isti činitelji, od katerih je odvisna masa čistega dohodka. Zaradi tega ne more biti in ne sme biti nihče indiferenten do nastajanja stroškov, ki so nepotrebni, kajti čim večji so stroški, tem manjša je masa čistega in osebnega dohodka. Vsak posameznik mora direktno vplivati na ustvarjanje večjega čistega in s tem tudi osebnega dohodka.

Celotni dohodek podjetja je sestavljen iz realizacije, h kateri pritejemo izredne dohodke ter odštejemo izredne izdatke.

Bistvena razlika med prejšnjim in sedanjim sistemom delitve osebnih dohodkov je v dveh vidikih. V sedanjem sistemu moramo najprej ugotoviti v kakšnem medsebojnem razmerju so delavci glede na delo

ki ga opravljajo, in učinkovitost opravljenega dela, torej v kakšnem razmerju so med seboj konkretna dela posameznikov.

Ko smo to ugotovili, moramo še ugotoviti v kakšnem medsebojnem razmerju so konkretna dela posameznikov in družbeno delo oziroma ekonomski rezultati, ki jih doseže podjetje kot celota odnosno ekonomska enota, v kateri delavec dela. Pravilna kombinacija navedenih vidikov je podlaga za razdeljevanje sredstev za osebne dohodke. V tem je bistvena razlika med prejšnjim in sedanjim sistemom delitve osebnih dohodkov. Konkretno delo je postalo ekonomsko odvisno od družbenega dela, kar razvija pri članih kolektiva interes za ekonomičnost njihovega dela.

Razmerje med konkretnimi deli lahko določimo na različne načine. Pri nas smo se odločili za analitično oceno delovnih mest, lahko bi se pa tudi odločili za kakšen drug sistem.

V našem sedanjem sistemu so še kot merilo za osebni dohodek: učinek delavca, merjen po količini in kakovosti; delovne norme so pri nas še dalje merilo za delitev, povezane s činitelji proizvodnje. Te norme pa morajo biti realne, kajti njihova nerealnost škoduje gospodarskemu uspehu kolektiva.

V našem sedanjem sistemu ne sme biti le simbolično, temveč dejansko poudarjena stimulacija za prihranke, kajti učinek dela je merjen po prihrankih na materialnih in drugih stroških ter je zelo pomembna osnova za delitev osebnih dohodkov.

Osebni dohodek, ki ga delavec dobi med letom, je le začasen do dokončne delitve po zaključnem računu. To je torej samo akontacija na osebne dohodke, ki je odvisna od uspehov, doseženih na podlagi meril in kriterijev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Naš pravilnik o delitvi osebnih dohodkov je že v marsičem zastarel. Nastale so spremembe tehnične in druge narave, katere bomo morali v prihodnje upoštevati. Prav

tako bodo morale vse ekonomske enote sprejeti svoje pravilnike, ki bodo morali biti sestavljeni na podlagi realnih kriterijev brez vsake dvomnosti.

ZAJAMČENI OSEBNI DOHODKI

V prejšnjem sistemu smo imeli tako imenovane minimalne osebne dohodke, s pomočjo katerih smo izračunali obvezo, ki jo je imelo podjetje do družbe. S pomočjo teh smo izračunali tudi maso za osebne dohodke, tarifna postavka v tarifnem pravilniku pa ni smela biti nižja od minimalnega osebnega dohodka.

Po decentralizaciji pa je ta vloga minimalnih osebnih dohodkov prenehala zaradi docela novih instrumentov. Med nje spadajo zajamčeni osebni dohodki, ki veljajo za posamezne skupine gospodarske dejavnosti. Za vsako skupino je določen mesečni in urni znesek za zajamčenih osebnih dohodkov. Občinska skupščina pa lahko te zajamčene zneske tudi poveča ali zmanjša do 20% za posamezne gospodarske organizacije ali dejavnosti.

Namen zajamčenih osebnih dohodkov je, da sredstva iz doseženega čistega dohodka skladov podjetja ne znesejo toliko kolikor znaša masa zajamčenih osebnih dohodkov, mora občinska skupščina preskrbeti podjetju iz skupne rezerve gospodarskih organizacij za osebne dohodke tolikšna sredstva, da lahko podjetje s skupnimi sredstvi iz svojih skladov izplača delavcem najmanj skupen znesek mase zajamčenih osebnih dohodkov.

S tem sestavkom smo skušali našim bralcem, članom našega kolektiva na čim razumljivejši način prikazati formiranje in delitev osebnih dohodkov v povojnem času do danes. Prepričani smo, da jim bo to v pomoč pri razpravah o vprašanih delitvi osebnih dohodkov, ki se stalno v tej ali drugačni obliki pojavljajo v razvoju gospodarske dejavnosti tovarne.

Oskrba z dekapirano pločevino iz uvoza

Vsi vemo, da je bil letošnji plan proizvodnje dosežen že v začetku decembra in to kljub dejstvu, da je bil letos osnovni plan proizvodnje za 10 odstotkov višji od lanskoletnega.

Čeravno je ta uspeh podjetja zasluga vseh članov kolektiva, ne moremo mimo tega, da je k temu uspehu v prejšnji meri pripomogla pravočasna oskrba z valjanim materialom in to predvsem z dekapirano pločevino iz uvoza.

Vsi se še nedvomno spominjamo lanskoletnih težav, ko je problem pravočasne oskrbe z dekapirano pločevino bil večkrat predmet razprav ne samo na določenih samoupravnih organih, temveč celo v skupščini podjetja. Letos pa moramo priznati, da tega problema — posebno v zadnjih mesecih — z nekaj malimi izjemami sploh nismo imeli. Ne samo, da je naša proizvodnja bila letos pravočasno preskrbljena s potrebnimi količinami dekapirane pločevine, se je z ogromnim prizadevanjem vseh odgovornih činiteljev v podjetju, a posebno zunanjetrgovinskega sektorja podjetja, izboljšal tudi uvoz predvsem kvalitetnejše dekapirane pločevine iz Italije, Francije in Zahodne Nemčije.

Po podatkih oskrbe z dekapirano pločevino ugotovimo, da je bilo v prvih devetih mesecih lanskega leta realizirano 53% plana uvoza in v istem obdobju letošnjega leta 75%. Da je temu tako, je razvidno tudi iz tega, ker je naše skladišče pločevine vse premajhno ter moramo pločevino skladiščiti tudi na dvorišču.

Poleg povečanega količinskega uvoza dekapirane pločevine je letos precejšnja sprememba tudi v pogledu uvoza kvalitetnejše dekapirane pločevine. Prav ta sprememba je pri oskrbi odraz regionalne preusmeritve uvoza. V lanskem letu smo uvažali pretežno količine dekapirane pločevine iz Anglije in Avstrije, letos pa predvsem iz Italije in Francije. Italijanska pločevina je po sedanjih izkušnjah po kvaliteti najboljša za emajljanje naših izdelkov.

Razen zadovoljive oskrbe z že izvršenim uvozom dekapirane pločevine je zadovoljivo tudi to, da so letos že tudi za vnaprej zaključene precejšnje količine dekapirane pločevine za start v novo leto.

P.

Kratek delovni posvet v dekor oddelku, ki je nedvomno ena najboljših oblik usposabljanja na delovnem mestu.

Upokojemcem iz leta 1962

Prosimo upokojemce iz leta 1962, ki so bili letos na izletu na Pohorju in so naročili slike, da jih prevzamejo od ponedeljka dne 16. decembra dalje v sobi št. 5 upravnega posloppja. Ena slika v velikosti dopisnice stane 60 din.

Vsem upokojemcem v letu 1963

V soboto, dne 28. decembra, bomo priredili ob 9. uri v dvorani skupščine podjetja slovesno obdaritev, podelitev diplom in priznanj vsem upokojemcem, ki so zapustili podjetje v letu 1963. Sledil bo obisk v tovarni, nato pa skupen odhod na kosilo v restavracijo »Kladivar«.

Priporočamo upokojemcem-muzikantom, da prinesejo instrumente s seboj, obenem pa prosimo, da se slovesnosti udeležite točno in polnoštevilno.

Socialna služba

Razvitje pionirskega prapora na osnovni šoli Svetina

Na osnovni šoli na Svetini so imeli pionirji in cicibani 28. novembra 1963 velik praznik. Tega dne so razvili pionirski prapor in sprejeli cicibane iz prvega razreda v pionirsko organizacijo. Pokrovitelj tega slavlja je bila štorska Železarna. Tudi naša tovarna je prispevala svoj delež, saj je v drog prapora poleg drugih zabit tudi zlat žebelček z napisom naše tovarne.

Slovesnost, ki je bila združena s proslavo 20. obletnice rojstva nove Jugoslavije, je otvoril predsednik zveze pionirjev na svetinski šoli. Po njegovem pozdravu je tovarišica Vrbovškova, aktivistka iz NOB in sedaj predsednica starešinskega sveta pionirjev, prebrala referat o delu pionirskega odreda, ki nosi ime po I. celjski četi. Na Svetini je bil ustanovljen pionirski odred že leta 1946 in je štel 47 pionirjev. Danes pa šteje ta odred 122 pionirjev.

O nastanku in borbah I. celjske čete je zbranim pionirjem spregovoril borec te čete tovariš Zupanc. Temu zanimivemu pripovedovanju je sledilo razvitje prapora in sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo.

Končani slovesnosti je sledil še kulturni program. Pionirji imajo veliko zanimanje za krožke, ki delujejo na šoli. Po-

sebno se odlikujejo pionirji dramskega krožka, saj so za ta dan pripravili kar tri enodejanske. Po kulturnem programu pa so bili pogoščeni vsi pionirji.

B. F.

EMAJLIREC V DELAVSKI ENOTNOSTI

Slavnostna številka »Delavske enotnosti« iz Ljubljane, ki je izšla pred praznikom republike, je imela na dveh straneh izbor najtehtnejših člankov, ki so bili objavljeni v jugoslovanskem tisku.

Med drugim so bili članki iz RADA, Politike, Oslobojenja in drugih časnikov iz vseh republik. Zanimivo je, da je bil med njimi tudi članek, ki ga je pred mesecem dni objavil Emajlirec. Naslov članka je »Naš sistem delitve osebnih dohodkov ima slabosti«. Naj vam izdamo še ime pisca — Tone Ivanič iz plansko analitskega oddelka.

Ta nedvoumni uspeh pisca in tudi našega časnika je še toliko večji, če vemo, da je bil članek iz Emajlirca edini, ki so ga uvrstili v izbor iz naše republike.

Zastopal nas bo

Na zadnji seji je upravni odbor imenoval za člana skupščine Zavarovalnice v Celju tovariša dr. Franca Zupančiča.

(Nadaljevanje)

Leta 1936 so bile v tovarni dve stavki. To leto je za delavsko gibanje v tovarni zelo pomembno. Zaradi utrjevanja nacizma v Evropi so postali nemški mojstri, ki so delali v tovarni, vedno bolj predrzni in nasilni. Znašali so se nad delavci na najbolj surov način, zlasti nesramni in nedostojni pa so bili do mladih delavk. Delavstvo, ki je bilo že itak močno nezadovoljno zaradi slabih plač, ni moglo več prenašati takega nesramnega početja nemških pri-tepenecov.

V začetku meseca maja leta 1936 je mojster Kresnik na vse načine iskal vzroke za odpustitev nekaterih delavcev, da bi napravil prostor drugim za dobro podkupnino. Kresnik je odredil takrat dve delavki, ki naj bi delale pri lijakih. Vedel je, da delavke ne znajo opravljati tega dela, ker jih nihče ni naučil, niti niso kdaj prej opravljale tega dela. Tako je za tem je predlagal, naj ti dve delavki odpuste iz službe, češ, da sta za delo nespobosni. Takšni krivici pa so se delavci uprli in začeli stavkati, ne da bi zapustili stroje. Stavka je trajala tri dni, dokler ni Westen ugodil zahtevam delavstva in Kresnika poslal na dopust. Ko se je ta po končanem dopustu hotel vrniti na nočno izmeno v isti oddelek, so ga delavci vrgli pred vrata in zagrozili z novo stavko. Ker so zares začeli stavkati, je tudi tedaj Westen moral popustiti.

Najostrejša in najdramatičnejša pa je bila stavka, ki je trajala od 27. avgusta do 6. septembra 1936. Tudi ta je bila izzovana zaradi nasilja nemških mojstrov. Povod zanjo je dal mojster lakirnice, Sudeški Nemeč Flek, ki je bil znan kot velik ženskar. Njegovi nadrejeni so dobro vedeli za njegove

škandale, vendar ga niso nikdar klicali na odgovornost.

Mlada delavka Marija Ogrizek se je temu nadutemu Nemcu uprla, zaradi česar jo je oklofutal in obrcal. Žene so tedaj sklicale sestanek ter postavile zahtevo, da mora mojster Flek zapustiti tovarno, sicer bodo same obračunale z njim. Toda Westen ni te zahteve upošteval in je mojstra Fleka še naprej ščitil. Ženske pa so svojo grožnjo izpolnile. Že naslednji dan so možaka zgrabile, ga odgnale pred tovarno do vartarnice in ga treščile na cesto.

Westnu pa to pravično dejanje ni bilo po volji. Možak se je strašno razburil in odredil, da je neki mojster ustavil obratovanje. Delavci pa so kljub tej odredbi vztrajali na svojih delovnih mestih in razen zelo redkih izjem, ni nihče zapustil strojev, ki so počivali. Tedaj je Westen takoj alarmiral policijo, ki se je nastanila v tovarni in začela delavce naganjati k delu. Za policijo so prišli tudi orožniki. Vsa ta sila, ki jo je dala na razpolago Westnu tedanja buržoazna oblast, pa ni dorastla organizirani moči delavstva.

Kakor pri prejšnjih stavkah, je tudi to pot na poziv delavskih zaupnikov takoj prispel iz Ljubljane Franc Leskošek, tedaj glavni funkcionar strokovne organizacije kovinarjev. Ko je hotel vstopiti v tovarno, so mu orožniki zabranili vstop, nakar je bil po njegovih navodilih sklican sestanek delavstva v gostilni »Amerika«, kjer je bil postavljen poseben odbor, ki je imel nalogo, da vzdr-

OB 70-LETNICI

žuje red in disciplino med stavkujočimi ter skrbi za njihovo prehrano.

Delavci so zastražili vse vhode v tovarno in jo zasedli. Kuhale so jim žene v hiši na Delavski cesti, ki je od tedaj znana pod imenom »ledigheim«, ker so tam stanovali večinoma samski delavci in pod imenom »delavski parlament«, ker so se tamkaj vršili razni sestanki. To hišo je Westen imenoval »verfluchtes

parlament«. Žene delavcev so stavkajočim prinašale tudi hrano v tovarno, dokler jim policaji niso tega, na surov način prepredili. Večina celjskih trgovcev in obrtnikov je stavkujočim delavcem brezplačno dostavljala živila in jim je zaradi tega hitro oblast s plakati zagrozila, da jim bo vzela koncesije, če ne prenehajo dajati podporo stavkujočim. Policija je takrat na Mariborski cesti pred Lebičevo gostilno legi-

timirala vsakega mimoidočega človeka. Tamkaj se je zaradi tega večkrat zbrala množica ljudi, ki je vzklikala: »Dol z oblastjo, ki ščiti kapitaliste.«

Z Westnom so se pogajali Franc Leskošek in Peter Stanter drugi, ki so pri stavki zvesto uveljavljali direktive Partije kot voditeljice revolucionarnega delavstva. Toda Westen ni hotel pristati na nič. Preklinjal je »komuniste« in se povsem zanašal na oblast, ki mu je tovarno varovala z okrog 100 policisti, orožniki in detektivi. Da bi stavkajoče ločila od njihovega voditelja, je policija aretirala tovariša Franca Leskoška in ga izgnala iz Celja.

Orožniki so začeli pretepati delavce, teptali žene in jih za lase vlačili na cesto iz tovarne. Zlasti krvavo so obračunali z Ivanko Lipovšek, predsednico društva žena in deklet v Celju. Mnogo stavkujočih so s silo vrgli na kamione in jih odpeljali v zapore. Med stavko se je tovarni približal vlak, ki je pripeljal material. Tedaj so stavkajoče žene legle na tračnice in vlak ni mogel naprej, orožniki pa so z bajoneti silili strojevodjo, naj zapelje kar po ženah, ki so ležale na tračnicah. Strojvodja pa je vlak ustavil in dejal, da po ljudeh ne bo vozil. Vlak je potegnil nazaj.

V četrtem tednu stavke so bili delavci že brez vsake hrane. Westen je dal sneti vrata in okna s tovarniških objektov in jim odvezl električno luč. Nadnje je poslal celo tovarniške gasilce, ki so po delavstvu brizgali vodo pomešano z drobnim peskom. V taki težki situaciji je delavstvo sklenilo, da se umakne.

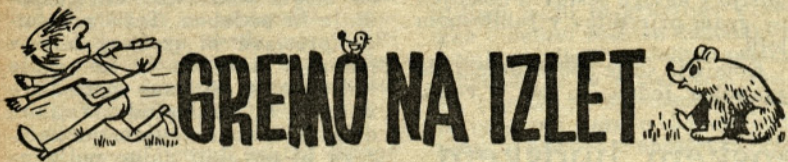
(Se nadaljuje)

Slika predstavlja člane podružnice Zveze kovinskih delavcev Jugoslavije v Celju, delavske zaupnike in poverjenike. Posneta je bila leta 1935 na dvorišču Narodnega doma. Takrat je bila v Narodnem domu konferenca te delavske organizacije, na kateri so bili sprejeti pomembni sklepi.

Sliko je posnel Foto I. Kvas, Celje, Dečkov trg 3

Na sliki stojita v desnem kotu Ana Cocej in Franc Cocej, spredaj sedi prvi z desne strani Alojz Božičnik, na levi pa je Ivan Žvižej. Poleg teh so še drugi znani delavci iz tovarne.

Jesenski potep

(Nadaljevanje s prejšnje strani) 40 in 70-litrski lonci, vmesnih velikosti pa ni. Prav tako je z ideal posodo: na zalogi so le 40 in 50-litrski lonci.

Tudi pri Železnini na Stritarjevi ulici že precej časa nimajo ekonomov. Na policah sem opazila ABC DUAL in TRIUMF posodo, NOVUM garnitur jim je pa pred dnevom zmanjkalo. Za Econom lonce ne vedo, kdaj jih bodo dobili, NOVUM pa v prihodnjih dneh spet pričakujejo.

Po resnici povedano: razočarana sem nad zalogo v ljubljanskih prodajalnah. Ne vem, kdo je kriv, da potrošniki ne morejo kupiti tiste posode, ki bi jo želeli. Tega v trgovinah nisem spraševala, ker to ni bil moj namen. Ugotoviti sem hotela le, kaj vse je na voljo ljudem, ki odpirajo denarnice. Izbira je slaba. Kar vesela sem, da nisem mlada nevesta, ki potrebuje posodo za svoje novo gospodinjstvo. Saj poznate tisti stari pregovor, za katerega trdijo, da je na moč resničen: ljubezen gre skozi želodec. In da lahko gre skozi želodec, so poleg dobre volje in kuharske veščine potrebni lonci, kozice, pokrovice, zajemalke... Vse to je pa težko dobiti, verjetno težje kot dobrega moža. Upam, da bo zaloga ne samo v ljubljanskih, ampak tudi v drugih prodajalnah kmalu takšna, da bodo vsi zadovoljni — potrošniki, prodajalci in proizvajalci.

-metka

DEDEK MRAZ

Tudi letos bo obiskal dedek Mraz naše malčke. Letos se je odločil za številno spremstvo, s katerim bo najprej obhodil Gaberje. Tudi na obdaritev ni pozabil. Prepričani smo, da v teh dneh že nakupuje najrazličnejše dobrote — vse od čokolade, bonbonov, pomaranč do piškotov. Pa kaj bi naštevati. Počakajmo do 29. decembra, pa bomo sami videli, kako nas bo letos presenetil!

Italijanska križanka

Slepa polja so označena za vsako vrsto navpično in vodoravno posebej, poiskati pa jih mora reševalec sam.

VODORAVNO: 1. ena naših republik, 0; 2. muslimansko moško ime — domača žival, 1; 3. kratica mednarodne humanitarne organizacije — nedolžna, srbohrv., 2; 4. oslovski glas — moško ime — kositer, 2; 5. skrbi, težave — blagajna, 1; 6. 16. črka abecede — 24. in 13. črka abecede — osebni zaimsek — ime črke, 3; 7. kraj v bližini Maribora z znano kemično tovarno — pasje zelje, 2; 8. 18., 21. in 11. črka abecede — glasbeni pojem — 17. črka abecede, 3; 9. trije samoglasniki — mesto v Italiji, kjer je bilo taborišče za naše internirance, 1; 10. pripadniki

vzhodne veje starih slovanov, tudi proti — pesniška oblika, 1.

NAVPIČNO: A. mesto na Štajerskem — dva samoglasnika, 1; B. naziv za tekmovalca pri viteških igrah v Sinju — kemična prvina, važna za pridobivanje atomske energije, 1; C. oziralni zaimsek — izločen, neupoštevan, 2; Č. vzklik — mesto v beneški Sloveniji, nekdanji sedež patriarhov — 10. črka abecede, 2; D. italijanski pesnik (Pekel) — 8. črka abecede, 4; E. 16. črka abecede — dva samoglasnika — tovarna motornih koles v Kopru, 2; F. ni star — japonsko vrhnje oblačilo s širokimi rokavi, 1; G. žensko ime — polet, zanos, 1; H. reka v Sibiru — kvartaški izraz, 1; I. južni sadež — medmet molčanja, tiho, 1.

	A	B	C	Č	D	E	F	G	H	I
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Tokrat se bomo podali do kočice na Zasavski gori — 849 m. Od kočice se nam nudi lep razgled na Kamniške in Julijske Alpe. Koča razpolaga s 70 posteljami. Ima električno razsvetljavo, radio itd., je povsem oskrbovana ter odprta vse leto.

Pristop do kočice je mogoč od železniške postaje Sava pri Litiji, od koder je še 2 in pol ure hoda.

Izleti: na Rovški vrh 45 minut, Medijske toplice — Izlake uro in pol, Partizanski vrh — 985 m pa 3 ure hoda.

Koča je pod upravo PD Zagorje ob Savi.

Izšel bo „Pipec“

Člani višjega aktiva Društva novinarjev Slovenije so se namenili izdati prvi celjski humoristični list, ki se bo imenoval »PIPEC«. List bo izšel v drugi polovici decembra in bo naprodaj v vseh kioskih.

Vsebinska bo pestra in bo na specifični način zajela vse dogaja-

nje v tem letu. To bo v Celju prvi poskus urejati različne probleme in pomanjkljivosti skozi prizmo humorja, ki je čestokrat uspešnejši kot prenekatero drugo sredstvo.

»PIPEC« bo izšel na 16 straneh in bo bogato ilustriran.